

УДК 338.48:334.72

Савченко А.І.¹, Корнієнко О.М.²

¹ студ. гр. МТЕ-120 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ТУРИЗМІ

У сучасних умовах, як в промислово розвинених країнах, так і у країнах, що розвиваються першочерговим завданням виступає розвиток підприємницької діяльності. Одним із напрямків підприємницької діяльності є туристичне підприємництво.

Туризм виступає пріоритетним напрямком розвитку економіки у багатьох державах, адже забезпечує надходження валюти у країну, податкові

надходження до бюджетів, створення нових робочих місць, підвищення іміджу держави на світовій арені.

Загалом, успішний туристичний бізнес відіграє вагомую роль у економіці, зокрема: створює нові робочі місця та найчастіше виступає початківцем освоєння нових районів та каталізатором прискореного розвитку економіки держави; виступає механізмом перерозподілу національного доходу на користь держав, які спеціалізуються на туризмі; є ефективним засобом охорони природи та культурної спадщини, адже саме ці елементи складають основу його ресурсної бази. Окрім того, підприємницька діяльність у туризмі характеризується високою ефективністю та швидкою окупністю вкладених інвестицій.

Війна завдала чимало збитків туристичній галузі України. Унаслідок війни надходження до Державного бюджету від туристичної галузі скоротились більш ніж на 33%.

Так, згідно даних Державного агентства розвитку туризму за 9 місяців 2022 р. Представниками туристичної галузі України було сплачено на 33,34% менше податків, аніж за аналогічний період 2021 р. Так, загальна кількість платників податків, котрі займаються туристичною діяльністю, за 9 місяців 2022 р. скоротилась у середньому на 28%. При цьому було зафіксовано, що кількість юридичних осіб в туризмі зменшилась на 36%, а фізичних осіб – на 25% [1].

Деякі компанії свою роботу призупинили, інші взагалі закрились. Є і ті туроператори, котрі переорієнтувалися на інші ринки. Зокрема, один із найбільших туроператорів «Join UP!» в квітні 2022 р. Розпочав діяльність у країнах Балтії: було відкрито продажі у Латвії, Литві й Естонії. Місцеві туристи мали змогу бронювати тури до Туреччини, Чорногорії, Албанії і Греції [2].

Таким чином, війна завдала чималих збитків суб'єктам підприємницької діяльності в туризмі, проте поступово вони займають нові ніші та продовжують працювати у надзвичайно складних умовах.

Внутрішній туризм в Україні також перебуває в глибокій кризі, адже наразі мова ведеться не про відвідування інших регіонів нашої держави із метою туризму, а в зв'язку із переміщенням людей з небезпечних в більш безпечніші регіони. Також, унаслідок мінування прибережної зони ряду областей, котрі завжди характеризувались скупченням внутрішніх туристів особливо в літній період, а також їхню тимчасову окупацію, даний туристичний напрям нині, нажаль, також є закритим.

Вивчення зарубіжного досвіду державного регулювання та інфраструктурного забезпечення розвитку підприємницької діяльності в туризмі свідчить, що основні напрямки охоплюють: участь держави та розвиток програм підтримки туризму; програми фінансової підтримки, включаючи субсидії для туристичної галузі; ліцензування та стандартизацію туризму; податкове та митне регулювання туризму. Досвід розвинених європейських країн, з точки зору підприємництва, дозволяє аналізувати різні концептуальні моделі розвитку регіональної системи підприємництва в туризмі.

Аналіз зарубіжного досвіду застосування різних форм стимулювання підприємницької діяльності у сфері туризму показує, що підтримка повинна надаватись у різних напрямках: фінансовому, консультативному, інформаційному, інфраструктурному, освітньому. Залучення підприємництва до туристичної діяльності має не лише позитивний ефект на рівні економічного розвитку, але і формує різні напрями розвитку у контексті обмеження росту сировинного сектора економіки і розвитку інвестиційного потенціалу малого бізнесу.

У повоєнний період найбільш перспективними напрямками відновлення туризму в Україні можуть стати:

- розвиток ділового, освітнього, спортивного, медичного, зеленого (еко) і воєнного туризму;
- розробка і реалізація програм (національних і міжнародних) задля підтримки туристичного бізнесу;
- забезпечення тісного співробітництва між державами для взаємної підтримки підприємницької діяльності в туризмі;
- стимулювання інтересу іноземних туристів до повоєнних меморіальних пам'яток та символічних місць;
- вивчення нових шляхів та методів реалізації туристичних послуг [3, с. 58].

Також, розглядаючи питання відбудови туристичного сектору України, необхідно адаптувати досвід інших держав, котрі ефективно відновили туристичну галузь після різного роду кризових ситуацій.

Отже, туризм повинен стати ваговою частиною стратегії економічного відновлення України. Зокрема, необхідним є включення розвитку туризму до програм повоєнної відбудови, ведення переговорів із міжнародними інвесторами стосовно їхнього входження в Україну, розробка масштабних маркетингових кампаній на зовнішні ринки, розроблення туристичних програм, реалізація заходів щодо відновлення туристичної інфраструктури, популяризація нестандартних форм туризму, відкриття туристичних офісів у інших державах, фінансова підтримка на перших етапах повоєнного відновлення суб'єктів підприємницької діяльності в туризмі – це ключові пріоритети повоєнного відновлення галузі туризму в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Державне агентство розвитку туризму URL: <https://www.tourism.gov.ua>
2. Join UP! URL: <https://joinup.ua/uk/>
3. Журба І., Несторишен І., Матюх С. Реалізація державної туристичної політики в контексті регіонального розвитку. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2022. №4. С.58